

Sygn. akt VII AGa 713/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 lutego 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VII Wydział Gospodarczy i Własności Intelektualnej w składzie:

Przewodniczący Sędzia SA Ewa Zalewska (spr.)

Sędziowie: SA Dorota Wybraniec

SA Anna Rachocka

po rozpoznaniu w dniu 1 lutego 2021 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w P.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 10 czerwca 2019 r. , sygn. akt XVII AmA 12/16

I. oddala apelację;

II. zasądza od (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w P. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 540 zł (pięćset czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

III. przyznaje kuratorowi powoda (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w P. – J. Z. wynagrodzenie w kwocie 216 zł (dwieście szesnaście złotych), które nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

Sygn. akt VII AGa 713/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 grudnia 2015 r. wydaną w sprawie nr (...) (dalej Decyzja), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej Prezes UOKiK, pozwany), stosownie do art. 33 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 184) po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu wobec (...) sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w P. (dalej – Spółka, powód):

I. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 tej ustawy, działania (...) sp. z o.o. sp.k. z siedzibą w P. polegające na zobowiązaniu konsumentów, za których pożyczki ww. Spółka poręczyła za wynagrodzeniem w postaci prowizji, do uiszczenia dodatkowej opłaty w wysokości równej kwocie pożyczki w przypadku skorzystania przez

wierzyciela z poręczenia, pomimo jednoczesnego zobowiązania konsumenta do zwrotu Spółce pełnej kwoty, którą zapłaciła wierzycielowi z tytułu poręczenia, co narusza dobre obyczaje, zgodnie z którymi konsument nie powinien być obciążany opłatami nie mającymi związku z wartością świadczenia wykonanego z tytułu udzielonego poręczenia i godzi w zbiorowe interesy konsumentów

i nakazał zaniechanie jej stosowania,

II. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 tej ustawy, w zakresie opisanym w pkt I sentencji decyzji, nałożył na (...) sp. z o.o. sp.k. z siedzibą w P. karę pieniężną w wysokości 9.947 zł (słownie: dziewięć tysięcy dziewięćset czterdzieści siedem zł), płatną do budżetu państwa,

III. na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 83 tej ustawy w zw. z art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 267 ze zm.) postanowił obciążyć (...) sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w P. kosztami postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w kwocie 24,40 zł (słownie: dwadzieścia cztery zł 40/100) oraz zobowiązał do ich zwrotu Prezesowi UOKiK. (decyzja, k. 3 – 8v)

Spółka wniosła odwołanie od powołanej decyzji zaskarżając ją w części, tj. w pkt II i zarzuciła Prezesowi UOKiK obrazę:

I. przepisów postępowania:

1. art. 233 k.p.c. w zw. z art. 84 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i błędne przyjęcie, iż niewątpliwie celem zakwestionowanej praktyki jest uzyskiwanie przez Spółkę dodatkowych środków finansowych od konsumentów, a co za tym idzie dodatkowych przychodów i zysków podczas gdy rzeczywistym celem wprowadzenia kwestionowanych zapisów było dążenie do zmobilizowania konsumenta do spłaty pożyczki w terminie bez konieczności uruchamiania poręczenia Spółki;

2. art. 233 k.p.c. w zw. z art. 84 oraz art. 111 ust. 2 i 3 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i błędne przyjęcie, iż w niniejszej sprawie nie ma okoliczności łagodzących, które wpływałyby na wysokość kary, podczas gdy Spółka w październiku 2015 r. dobrowolnie zaprzestała stosowania przedmiotowych wzorców umownych: na 25.182 umów zawartych od dnia rozpoczęcia działalności do dnia 11 czerwca 2011 r. Spółka naliczyła dodatkową opłatę za skorzystanie z poręczenia jedynie wobec 132 konsumentów, z czego pobrała opłatę jedynie w 42 przypadkach; a ponadto współpracowała z Prezesem UOKiK w całym toku postępowania przyczyniając się do szybkiego i sprawnego jego przeprowadzenia;

3. art. 8 k.p.a. w zw. z art. 11 k.p.a. w zw. z art. 107 § 2 k.p.a. w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, poprzez zaniechanie wyjaśnienia i uwzględnienia przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej, iż skutki rynkowe naruszenia były nieznaczne (tylko w 42 przypadkach na 25.182 umowy pobrano opłatę), a przez to korzyść finansowa uzyskana przez Spółkę nie miała praktycznie żadnego wpływu na ostateczną wysokość przychodów i zysków Spółki.

Wskazując na powyższe powódka wniosła o uchylenie Decyzji w zaskarżonej części i odstąpienie od wymierzenia kary (...) sp. z o.o. sp. k. oraz zasądzenie od Prezesa UOKiK na rzecz (...) sp. z o.o. sp. k. kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. (odwołanie, k. 9 – 14)

W odpowiedzi na odwołanie Prezes UOKiK wniósł o oddalenie odwołania w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. (odpowiedź na odwołanie, k. 36 – 41)

Wyrokiem wydanym w dniu 10 czerwca 2019 roku Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

1. oddalił odwołanie,

2. zasądził od powoda (...) sp. z o.o. sp. k. w P. na rzecz pozwanego Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego,

3. przyznał kuratorowi powoda (...) sp. z o.o. sp. k. w P., będącego osobą prawną, w której organie zachodzą braki uniemożliwiające jej reprezentację – J. Z. wynagrodzenie w kwocie 288 zł (dwieście osiemdziesiąt osiem złotych), które nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujący stan faktyczny ustalony przez Sąd Okręgowy na podstawie dowodów z niekwestionowanych przez żadną ze stron dokumentów zgromadzonych w postępowaniu administracyjnym oraz twierdzeń stron.

(...) sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w P. jest spółką prawa handlowego wpisaną w dniu 25 sierpnia 2014 r do rejestru przedsiębiorców, prowadzonego przez Sąd Rejonowy P. – N. P., VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, po numerem KRS: (...).

Spółka świadczy usługi na rzecz konsumentów w zakresie poręczania spłaty pożyczek udzielanych przez (...) sp. z o.o. z siedzibą w (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.. Będąc poręczycielem, zawarła tzw. generalne umowy poręczenia z ww. pożyczkodawcami (wierzycielami). Zobowiązała się na ich podstawie, do spłaty zobowiązania dłużnika, czyli osoby fizycznej, która zawarła zarówno umowę pożyczki z pożyczkodawcą, jak i umowę o udzielenie poręczenia ze Spółką. Przedmiotowe zobowiązanie wynikało z każdej umowy pożyczki w sytuacji niewykonania lub nienależytego wykonania go przez dłużnika. Niniejsze umowy zawierały także zobowiązanie wierzyciela do przyjęcia w imieniu oraz na rzecz Spółki prowizji od dłużnika tytułem udzielenia poręczenia, zobowiązując się jednocześnie do przekazania jej Spółce.

(...) sp. z o.o. sp. k. zobowiązała się do uiszczenia na rzecz wierzycieli wynagrodzenia w wysokości 130 zł, każdorazowo, za pośrednictwo przy udzieleniu poręczenia w jej imieniu oraz na jej rzecz, jak również uregulowania zaległego zadłużenia dłużnika w całkowitej wysokości w terminie określonym umową, na rzecz wierzyciela.

Zgodnie z zapisami umów poręczenia, po otrzymaniu od wierzyciela pisemnego zawiadomienia o braku wpłaty należności przez dłużnika, wynikającej z umowy pożyczki, w terminie do 7 dni od daty otrzymania niniejszego zawiadomienia, Spółka jest zobowiązana do uregulowania na rzecz wierzyciela poręczonego zadłużenia.

Umowy o udzielenie poręczenia, zawierają zapis, stanowiący, że w związku z zawarciem umowy pożyczki z pożyczkodawcą, Spółka udzieli mu poręczenia spłaty przedmiotowego zobowiązania do wysokości ustalonej kwoty (kwota pożyczki wraz z odsetkami). Na podstawie § 1 ust. 2 umowy o udzielenie poręczenia, konsument zobowiązuje się z kolei:

- a. do zapłaty prowizji za udzielenie poręczenia w wysokości określonej w § 2 ust. 2 umowy,
- b. w przypadku skorzystania przez wierzyciela z poręczenia, do dokonania spłaty na rzecz Spółki pełnej kwoty zapłaconej przez nią wierzycielowi z tytułu poręczenia,
- c. do zapłaty dodatkowej opłaty za wykorzystanie poręczenia w wysokości określonej w § 3 ust. 1 umowy z ewentualnymi odsetkami, na warunkach określonych w umowie.

W przypadku pożyczek spłacanych jednorazowo, prowizja za udzielenie poręczenia, o której mowa w § 1 ust. 2 pkt a umowy, wynosi około 24 % wysokości pożyczki. Płatna jest jednorazowo, w dniu spłaty pożyczki. Natomiast, przy poręczeniu za pożyczkę udzieloną w ratach, wysokość prowizji to 5 % wysokości każdej raty kapitałowej. Jest płatna każdorazowo razem ze spłatą poszczególnej raty.

W treści konkretnych umów o udzielenie poręczenia, zawartych przez Spółkę z konsumentami, opłata za skorzystanie z poręczenia, w oparciu o § 1 ust. 2 pkt c, jest równa kwocie pożyczki, którą uzyskał i za spłatę której poręczyła Spółka.

Konsument jest zobowiązany do uiszczenia dodatkowej opłaty jednorazowo, w terminie 7 dni od dnia poinformowania go o skorzystaniu przez wierzyciela z poręczenia.

Liczba zawartych z konsumentami umów o udzielenie poręczenia, w roku 2014 r. wynosiła 7.144. Natomiast, od dnia 1 stycznia 2015 r. do 11 czerwca 2015 r. – 18.038 umów. Od początku działalności Spółki, do dnia 11 czerwca 2015 r. Spółka naliczyła dodatkową opłatę za skorzystanie z poręczenia w stosunku do 132 konsumentów, a pobrała wobec 42.

W dniu 29 grudnia 2015 roku Prezes UKE wydał zaskarżoną decyzję.

W ustalonym powyżej stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie, bowiem jest ona prawidłowa i oparta na słusznych przesłankach zarówno co do okoliczności faktycznych jak i prawnych, natomiast powód nie przedstawił żadnych argumentów, które miałyby wpłynąć na takie zapatrywanie Sądu.

Za bezpodstawny Sąd Okręgowy uznał w pierwszej kolejności zarzut naruszenia przez pozwanego art. 233 k.p.c. w związku z art. 84 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zdaniem Sądu pierwszej instancji stan faktyczny sprawy został wyjaśniony przez Prezesa UOKiK w toku postępowania administracyjnego, a zebrany przez pozwanego materiał dowodowy rozpatrzony został w sposób właściwy, wyczerpujący i wszechstronny z poszanowaniem art. 233§ 1 k.p.c.

Podkreślił dodatkowo, że nawet gdyby w postępowaniu administracyjnym doszło do uchybień dotyczących wszechstronnego rozpatrzenia materiału dowodowego, to nie mogą one być przedmiotem postępowania sądowego mającego na celu merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy, przy uwzględnieniu zasad rozkładu ciężaru dowodu i obowiązku stron w postępowaniu dowodowym. Wniesienie do Sądu odwołania od decyzji administracyjnej wszczyna dopiero cywilne, pierwszoinstancyjne postępowanie sądowe, w którym Sąd dokonuje własnych ustaleń, rozważając całokształt materiału dowodowego.

Sąd Okręgowy w pełni podzielił opinię pozwanego, że kwestionowana praktyka była nakierowana na uzyskanie dodatkowych środków finansowych od konsumentów i podkreślił, że powód w odwołaniu nie przedstawił żadnego dowodu, który wskazywałby, że przedsiębiorca miał inny, niż określony przez Urząd cel zakwestionowanej praktyki.

W ocenie Sądu pierwszej instancji opłata ta nie miała żadnego związku z wysokością udzielonego poręczenia, a generowała tylko dodatkowy zysk dla przedsiębiorcy. Podniósł, że argumenty powoda nie poparte żadnymi dowodami należy uznać jedynie za polemikę z uzasadnieniem decyzji, zaś fakt, że w 132 przypadkach opłata została naliczona, a aż w 42 ją pobrano świadczy o tym, że było to realne, a nie hipotetyczne zagrożenie dla konsumenta wiążącego się umową z przedsiębiorcą. Zagrożenie nie tylko było potencjalne, co już stanowi naruszenie przepisów ale realne.

Sąd Okręgowy uznał, iż fakt realności zastosowania kwestionowanej praktyki wobec konsumenta, stanowi o prawidłowości nałożenia na powoda kary przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zaś wymiar nałożonej kary został określony zgodnie z ustawowymi przesłankami. Nie zgodził się również z powodem, że Organ naruszył wydając decyzję art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, gdyż przedsiębiorca nie udowodnił, iż zaniechał stosowania kwestionowanej praktyki. Uwzględnił w tym zakresie to, że powód nie przedstawił dowodu w postaci nowego wzorca umowy, nie zawierającego spornych zapisów, tak więc twierdzenia w tym względzie uznał za gołosłowne.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji okolicznością łagodzącą nie może być fakt pobrania opłaty od – jedynie, jak chce powód – 42 osób, gdyż świadczy to o realności, a nie możliwości zastosowania spornego zapisu wobec konsumenta.

Odnosząc się do podnoszonej przez powoda przesłanki do obniżenia kary w postaci współpracy powoda z pozwanym w toku postępowania Sąd Okręgowy zauważył, iż pozwany kierował do powoda wezwania, a powód udzielał stosownych odpowiedzi, jednakże nie podjął żadnych działań, które mogłyby stanowić podstawę do dodatkowego obniżenia wymiaru kary pieniężnej z uwzględnieniem przesłanki współpracy z Prezesem Urzędu.

Sąd Okręgowy nie zgodził się również z zarzutem naruszenia art. 8 w zw. z art. 11 w zw. z art. 107 § 2 k.p.a. w zw. z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, wskazując że zaskarżona decyzja zawiera wyczerpujące uzasadnienie faktyczne i prawne, zaś Prezes Urzędu odniósł się do wszystkich kwestii zarzucanych przedsiębiorcy. Wskazał, że przy ustalaniu wysokości kary, korzyść finansowa przedsiębiorcy nie ma znaczenia. Naruszenie może być hipotetyczne (co w tej sprawie nie miało miejsca), a dla przypisania przedsiębiorcy naruszenia niezbędne jest ustalenie, że jego bezprawna praktyka narusza zbiorowe interesy konsumenta. Stopień szkodliwości jest więc znaczny, gdy praktyka jest z natury szkodliwa, a nie czy skutki jej wystąpiły i z jakim natężeniem.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 479^{31a} § 1 k.p.c. oddalił odwołanie powodowej spółki, rozstrzygając o kosztach postępowania stosownie do wyniku sporu na podstawie art. 98 k.p.c. oraz o kosztach wynagrodzenia kuratora na podstawie §1 ust. 1 i 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 roku w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2018r., poz. 536).

Apelację od powyższego wyroku wywiodła strona powodowa. Zaskarżając powyższy wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie:

1. przepisów postępowania tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zgromadzonego materiału dowodowego oraz przyjęcie, że powód nie przedstawił dowodów potwierdzających inny, niż wskazany w zaskarżonej decyzji cel kwestionowanej praktyki, jak również dowodów potwierdzających istnienie okoliczności łagodzących, co w konsekwencji powadziło do przyjęcia nieprawidłowej oceny przez Sąd, że nałożenie kary na powoda było prawidłowe;

2. prawa materialnego, tj.:

- art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 11 k.p.a. poprzez przyjęcie, że samo stwierdzenie przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, że powód stosował praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest wystarczające do nałożenia kary i nie wymaga szczegółowego uzasadnienia przyczyn jej nałożenia, podczas gdy przepis ten stanowi o fakultatywnym nałożeniu kary na przedsiębiorcę, zatem organ nakładający karę powinien w sposób przekonywujący uzasadnić okoliczność jej nałożenia;

- art. 111 ust. 1 pkt 1 oraz art. 111 ust. 2 i 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez przyjęcie, że organ prawidłowo ustalił wysokość kary i prawidłowo przyjął, że nie istniały okoliczności łagodzące, podczas gdy okolicznością niesporną jest niewielki stopień i skutki rynkowe stosowania praktyki, zaprzestanie stosowania praktyki tuż po wszczęciu postępowania, pełna współpraca z Prezesem Urzędu w ramach postępowania;

- § 1 ust. 1 i 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 roku w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawach cywilnych poprzez brak uwzględnienia wniosku o przyznanie 100% wynagrodzenia bez żadnego uzasadnienia.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

- uchylenie decyzji Prezesa Urzędu Konkurencji i Konsumentów z 29 grudnia 2015 r., nr (...) w części, tj. w zakresie punktu II decyzji,

- zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania przed Sądem I instancji,

- uwzględnienie wniosku kuratora o przyznanie wynagrodzenia według stawki 100% z § 1 ust. 1 i 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 roku w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawach cywilnych,

ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Powód wniósł również o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania przez Sądem drugiej instancji, jak również przyznanie kuratorowi wynagrodzenia za sprawowanie roli kuratora w wysokości 100% stawki adwokackiej, w odniesieniu do § 1 ust. 1 i 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 roku w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawach cywilnych, uzasadniając wniosek nakładem pracy kuratora, w tym koniecznością analizy uzasadnienia wyroku, sporządzenia apelacji, czyli czynnościami należącymi do pełnomocnika z urzędu.

Pozwany w odpowiedzi na apelację powoda wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, za drugą instancję.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje.

Apelacja powoda nie zasługiwała na uwzględnienie i jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Na skutek dokonanej kontroli instancyjnej zaskarżonego orzeczenia, Sąd Apelacyjny podzielił zarówno ocenę dowodów dokonaną przez Sąd pierwszej instancji, jak i poczynione na tej podstawie ustalenia faktyczne dotyczące okoliczności istotnych dla merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie, przyjmując je za własne i czyniąc je podstawą wydanego rozstrzygnięcia. Sprawia to jednocześnie, że oddalając wniesioną przez stronę powodową apelację, nie zachodzi potrzeba powtarzania dokonanych prawidłowo ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r., II CKN 923/97 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2006 r., II CSK 126/05). Zdaniem Sądu Apelacyjnego, również ocena prawna poczynionych ustaleń w kontekście podnoszonych zarzutów okazała się zasadna.

Wobec niezaskarżenia przez stronę powodową pkt 1 Decyzji podkreślenia wymaga, że uprawomocniła się ona w zakresie stwierdzenia przez Prezesa UOKiK, że działania (...) sp. z o.o. sp.k. z siedzibą w P. polegające na zobowiązaniu konsumentów, za których pożyczki ww. Spółka poręczyła za wynagrodzeniem w postaci prowizji, do uiszczenia dodatkowej opłaty w wysokości równej kwocie pożyczki w przypadku skorzystania przez wierzyciela z poręczenia, pomimo jednoczesnego zobowiązania konsumenta do zwrotu Spółce pełnej kwoty, którą ta zapłaciła wierzycielowi z tytułu poręczenia, stanowiły praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Analizując zaś zasadność zarzutów apelacji na wstępie odnieść należało się do zarzutu naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 233 § 1 k.p.c. Według powołanego przepisu sąd ma obowiązek ocenić wszystkie przeprowadzone dowody oraz uwzględnić wszystkie towarzyszące im okoliczności, które mogą mieć znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności. Musi też przeprowadzić selekcję dowodów, a więc dokonać wyboru tych, na których się oparł i ewentualnie odrzucić inne, którym odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, przy czym selekcja ta powinna być poparta argumentacją zgodną z regułami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Jeśli zatem z materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dawały się wysnuć wnioski odmienne. Jedynie wówczas, gdy brak jest logiki w wysnuwaniu wniosków ze zgromadzonego materiału dowodowego lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza reguły logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że postawienie zarzutu obrazy art. 233 § 1 k.p.c. nie może polegać na zaprezentowaniu przez skarżącego stanu faktycznego przyjętego przez niego na podstawie własnej oceny dowodów, skarżący może tylko wskazywać, posługując się wyłącznie argumentami jurydycznymi, że Sąd rażąco naruszył ustanowione w tym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów i że naruszenie to miało wpływ na wynik sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 1980 r., II URN 175/79, z dnia 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99 oraz z dnia 27 września 2002 r. sygn. II CKN 817/00).

Odnosząc poczynione uwagi do realiów analizowanej sprawy, w ocenie Sądu Apelacyjnego, takich zarzutów postawić Sądowi Okręgowemu jednak nie można. Materiał dowodowy został bowiem oceniony w sposób nienasuujący zastrzeżeń i realizujący wymagania stawiane przez art. 233 § 1 k.p.c. Biorąc zaś pod uwagę uzasadnienie podnoszonego zarzutu nieprawidłowości zastosowania wskazanego przepisu uznać należy, że przedstawia on w zasadzie jedynie subiektywne oceny powoda, nieoparte argumentami jurystycznymi, wskazującymi na błędy w logice rozumowania Sądu Okręgowego czy też rażące naruszenie zasad oceny wiarygodności i mocy dowodów. Podniesiony przez skarżącego zarzut zmierza w istocie do zakwestionowania dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny twierdzeń powodowej spółki na gruncie zasadniczo niespornych ustaleń faktycznych.

W argumentacji podniesionego zarzutu, powód wskazał, że błędne było przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że powód nie przedstawił dowodów potwierdzających inny, niż wskazany w zaskarżonej decyzji cel kwestionowanej praktyki. Jak słusznie jednak wskazano w uzasadnieniu, kwestionując cel stosowanej praktyki, powód powoływał się jedynie na proporcje pomiędzy liczbą ogólnie zawartych umów o udzielenie poręczenia z konsumentami, a liczbą przypadków, w których faktycznie pobrano od konsumentów opłaty dodatkowe na jej podstawie. Powód wskazał także, że doświadczenie życiowe daje podstawy by twierdzić, że świadomość konieczności poniesienia dodatkowych kosztów, w sposób oczywisty mobilizuje konsumentów do terminowej spłaty zadłużenia. Przedstawiona argumentacja, wbrew twierdzeniom powoda nie świadczy jednak o naruszeniu przez Sąd Okręgowy reguł wynikających z art. 233 § 1 k.p.c.

Sama oczywistość mobilizacji konsumenta w przypadku możliwości poniesienia dodatkowych kosztów związanych z brakiem terminowej spłaty zadłużenia nie może bowiem zmienić faktu, iż w każdym przypadku jej naliczenia spółka uzyskała lub mogła uzyskać nienależny zysk, który nie miał związku z jej świadczeniem z tytułu udzielonego poręczenia. Biorąc zaś pod uwagę możliwość dochodzenia od konsumenta zwrotu tego co Spółka świadczyła na rzecz wierzyciela jako poręczyciel na podstawie roszczenia regresowego, bez znaczenia pozostaje ilość przypadków pobrania takiej opłaty, bowiem przypadki te jedynie urealnijają zdublowanie opłaty za wykorzystanie przez konsumenta udzielonego poręczenia, a tym samym prawidłowo określony został zarówno przez Prezesa UOKiK jak i Sąd Okręgowy cel stosowanej praktyki.

Nie zasługiwały również na uwzględnienie zarzuty dotyczące naruszenia przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 r o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 24 ustawy. Zgodnie zaś z art. 111 ust. 1 ustawy Prezes UOKiK, ustalając wysokość nakładanej kary pieniężnej, uwzględnić powinien w szczególności okoliczności naruszenia przepisów ustawy oraz uprzednie naruszenie przepisów ustawy, a także okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia, działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia.

Zarzucając naruszenie powołanych przepisów skarżący podniósł, że błędne było przyjęcie, że samo stwierdzenie przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, że powód stosował praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest wystarczające do nałożenia kary i nie wymaga szczegółowego uzasadnienia przyczyn jej nałożenia oraz błędne przyjęcie, że nie istniały okoliczności łagodzące, podczas gdy okolicznością niesporną jest niewielki stopień i skutki rynkowe stosowania praktyki, zaprzestanie stosowania praktyki tuż po wszczęciu postępowania oraz pełna współpraca z Prezesem Urzędu w ramach postępowania.

Niewątpliwie zgodzić należy się z powodem, że kara pieniężna uregulowana w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ma charakter fakultatywny. Oczywistym jest przy tym, że Prezes UOKiK podejmując decyzję co do jej nałożenia działa w granicach uznania administracyjnego, przy czym powinien kierować się celami ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i interesem publicznoprawnym.

Wbrew jednak twierdzeniom apelacji w uzasadnieniu wydanej przez Prezesa UOKiK Decyzji, w sposób obszerny zostały omówione przesłanki przesądzające o zasadności wydanego w sprawie rozstrzygnięcia oraz wysokości nałożonej na Spółkę kary pieniężnej. Organ zwrócił szczególną uwagę na charakter zarzucanej Spółce praktyki i jej możliwe negatywne skutki w sferze ekonomicznej interesów konsumentów, a także czas stosowania praktyki. Rozważył jednocześnie możliwość występowania w sprawie okoliczności łagodzących i obciążających określonych w przepisach ustawy. Jakkolwiek uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia Sądu pierwszej instancji nie zawiera pogłębionej analizy poszczególnych okoliczności przytoczonych przez skarżącego w odwołaniu to jednak zwrócić należy uwagę, iż Sąd pierwszej instancji wyraźnie wskazał, że podzielił rozważania poczynione w tym zakresie przez Organ.

Również w ocenie Sądu Apelacyjnego, przedstawiona w powyższym zakresie argumentacja Prezesa UOKiK pozostaje w pełni zasadna, zaś apelacja nie podważyła skutecznie tej oceny.

Skarżący wskazując na niewielką jego zdaniem liczbę przypadków naliczenia opłaty dodatkowej, zdaje się zapominać, że przedmiotowe postępowanie dotyczy de facto działań, które dotyczyć mogą nieograniczonego kręgu adresatów, posiadających status konsumentów. Słusznie zatem, Prezes UOKiK uznał, iż rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny i wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy byli, są lub mogą być klientami spółki. Zważyć należy, że interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów, co oznacza, iż każde naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Interes publicznoprawny zawiera się w związku z tym w ochronie praw konsumentów, do których Spółka kieruje swoje oferty. Ochrona konsumentów podejmowana w trybie analizowanego postępowania nie dotyczy zatem interesów poszczególnych osób, których sprawy miałyby charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, ale szerszego kręgu konsumentów, których dotyczą bądź mogą dotyczyć bezpośrednio działania Spółki.

Jak słusznie natomiast wskazał Prezes UOKiK w odpowiedzi na apelację, zbyt daleko idące byłoby również przyjęcie, że powodowa Spółka prowadząca działalność polegającą na odpłatnym poręczaniu za pożyczki jako profesjonalista mogła nie zdawać sobie sprawy, że dodatkowa opłata, dublująca de facto opłatę za wykorzystanie przez konsumenta udzielonego poręczenia, stanowi niezgodną z prawem działalność zarobkową. W okolicznościach pobierania wskazanej opłaty poza wynagrodzeniem i obowiązkiem zwrotu poręczonej i zapłaconej kwoty, nie sposób zgodzić się z powodem, iż praktyka ta stanowi przekroczenie jedynie „cienkiej granicy” pomiędzy prowadzeniem działalności zarobkowej a naruszeniem dobrych obyczajów. Skoro zaś zgodnie z powołanym powyżej przepisem ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes UOKiK może nałożyć karę pieniężną nawet w przypadku nieumyślnego naruszenia zakazu określonego w art. 24 ustawy, to tym bardziej w okoliczności, jak słusznie uznał Prezes UOKiK, umyślnego działania w celu uzyskania korzyści majątkowej, nałożenie przez Prezesa UOKiK kary pieniężnej na powodową Spółkę pozostaje w pełni uzasadnione.

Nie sposób przy tym zgodzić się z powodem, że bezsporny w sprawie był niewielki stopień i skutki rynkowe stosowania praktyki. Niesporne były bowiem jedynie liczby przypadków, w których doszło do faktycznego naliczenia i pobrania opłaty dodatkowej na konsumentów na podstawie stosowanej przez Spółkę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Istotne jest natomiast, że z naruszeniem zbiorowych interesów konsumentów mamy do czynienia wówczas, gdy bezprawna praktyka przedsiębiorcy dotyka pewnej grupy lub nieograniczonej liczby konsumentów, zagrażając interesom każdego konsumenta będącego lub mogącego być potencjalnie klientem Spółki – to znaczy potencjalnie każdy może zostać przez nią poszkodowany. Nie chodzi zatem jedynie o samo naruszenie interesów wskazanej liczby konsumentów, wobec których pobrana została określona opłata dodatkowa, ale także przypadki potencjalnego zagrożenia naruszenia interesów potencjalnego klienta Spółki. W konsekwencji, wskazane liczby nie mogły odnieść łagodzącego wpływu na wysokość nałożonej na powoda kary pieniężnej, skoro sama praktyka ma znaczny stopień szkodliwości, w szczególności biorąc pod uwagę wysokość naliczanej opłaty dodatkowej.

Jak słusznie również zwrócił uwagę Prezes UOKiK, poza gołosłownymi twierdzeniami o zaniechaniu stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów tuż po wszczęciu postępowania administracyjnego, Spółka ani

we wniesionym odwołaniu, ani też na etapie postępowania apelacyjnego, nie przedstawiła jakiegokolwiek dowodu wskazującego na faktyczne wykreślenie odpowiednich zapisów we wzorach zawieranych umów. Oczywistym jest natomiast, że nieuzasadnione twierdzenia nie mogą stanowić podstawy do uwzględnienia ich jako okoliczności łagodzących i zmniejszenia na tej podstawie nałożonej na powoda kary pieniężnej.

Dodatkowo, nie sposób również zgodzić się z powodem, iż jego pełna współpraca z Prezesem Urzędu w ramach postępowania powinna zostać uwzględniona jako okoliczność łagodząca przy określaniu wysokości nakładanej kary pieniężnej. Jak prawidłowo określił Sąd pierwszej instancji współpraca powoda ograniczała się do udzielania stosownych odpowiedzi na kierowane przez Prezesa UOKiK wezwania. Terminowe wykonywanie wezwań stanowi natomiast ustawowy obowiązek powodowej Spółki, zaś sam powód nie wskazał konkretnych czynności, które mogłyby zostać uwzględnione jako przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania administracyjnego.

Wobec powyższych ustaleń, zdaniem Sądu Apelacyjnego, zasadne było nałożenie na powodową Spółkę kary pieniężnej, a jej wysokość znajduje oparcie w przepisach prawa i spełnia konstytucyjny wymóg proporcjonalności. W ocenie Sądu Apelacyjnego, wbrew zarzutom skarżącego kwota kary w wysokości 9.947 zł w sposób prawidłowy uwzględnia okoliczności sprawy, okres i skutki naruszenia, a także akt umyślnego działania Spółki. Poza tym w takiej sytuacji niższa kara nie spełniałaby celu kary tj. celu represyjnego, edukacyjnego i prewencyjnego, zważywszy na szczególny charakter dobra chronionego w przedmiotowej sprawie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie zasługiwał na uwzględnienie także podnoszony przez powoda zarzut dotyczący naruszenia § 1 ust. 1 i 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 roku w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawach cywilnych. Powód zwrócił uwagę na brak uwzględnienia wniosku kuratora o przyznanie 100% wynagrodzenia bez żadnego uzasadnienia.

Zważyć należy, że z § 1 powołanego rozporządzenia wynika, że wysokość wynagrodzenia kuratora ustanowionego w sprawie cywilnej ustala się w kwocie nieprzekraczającej 40% stawki minimalnej za czynności adwokacie, a jeżeli przeprowadzono rozprawę to wysokość wynagrodzenia ustala się w kwocie wyżej niż określona w ust 1, ale nieprzekraczającej stawek minimalnych, jeżeli uzasadnia to nakład pracy kuratora. W ocenie Sądu Apelacyjnego, redakcja cytowanej normy prawnej pozwala wnioskować, że przyznając wynagrodzenie kuratorowi, sąd władny jest ustalić je w określonym normą granicach według własnego uznania. W rozpoznawanej sprawie, zgodnie z § 14 ust. 2 pkt 1) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800), stawka minimalna wynosiła 720 zł, a 40% z tej kwoty to właśnie 288 zł. Mimo faktu przeprowadzenia w sprawie rozprawy, ustalenie przez Sąd Okręgowy wynagrodzenia kuratora w kwocie minimalnej, pozostaje w ocenie Sądu Apelacyjnego prawidłowe, biorąc pod uwagę nakład pracy kuratora w tym postępowaniu. I choć celnie zauważa skarżący, że Sąd Okręgowy zaniechał uzasadnienia przyczyn przyznania kuratorowi wynagrodzenia w orzeczonej kwocie, to jednak Sąd Apelacyjny nie dostrzega jakichkolwiek podstaw, aby ocenę tę kwestionować. Udział kuratora przed sądem pierwszej instancji ograniczył się do zapoznania z aktami sprawy, sporządzenia pisma podtrzymującego stanowisko wyrażone przez Spółkę w złożonym odwołaniu oraz złożenia wniosku o przyznanie mu wynagrodzenia, dlatego brak było podstaw uwzględnienia wniosku o przyznanie mu wynagrodzenia w wysokości przez niego postulowanej.

Z powyższych względów wyrok Sądu pierwszej instancji jest prawidłowy, stąd apelacja powoda jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego oparto zaś na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego ustalono na mocy § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 14 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015r. poz. 1804 ze zm.).

Wynagrodzenie kuratora ustalono natomiast w oparciu o § 1 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez

kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej, biorąc pod uwagę, że w sprawach niewymagających przeprowadzenia rozprawy, ustawodawca wyznaczył granice dla wynagrodzenia kuratora w przedziale do 40 % stawki minimalnej, określonej w analizowanej sprawie zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 14 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, na kwotę 540 zł ($540 \times 40\% = 216$).

Dorota Wybraniec Ewa Zalewska Anna Rachocka